

החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

פרשת חיי שרה
א', ב', על הפרשה

א
מי הלך בשליחות לארם נהרים והתפלל להצלחתו על עין המים?
_____

ב
אל מי אברהם אבינו פנה ובקש אחוזת קבר למקנֵהו?
_____

ג
כשסיימה את אליעזר להשקות למי עוד נתנה רבקה לשתות?
_____

ד
מה אמרו לעבד שלא רצה לאכול עד שיאמר ויגמור לספר הכל?
_____

ה
מה רצה לבחון ולדעת האיש ולכן עמד משתאה ומחריש?
_____

ו
כשראה שה' הצליח דרכו מה עשה אליעזר לכבודו?
_____

ז
כיצד כינה אברהם את עבדו המושל בכל אשר לו בביתו?
_____

ח
באיזו עיר שרה נקברה וקרית ארבע שמה נקרא?
_____

ט
מה ראה אליעזר בנערה ונוכח שהיא מתאימה וכשרה?
_____

י
מי ישב בארץ הנגב ויצא לשוח לפנות ערב?
_____

כ
מה מלאה רבקה בזריזות והשקתה הגמלים במהירות?

ל
כשראה את המתנות שקבלה אחותו מי רץ לקראת האיש להזמינו לביתו?
_____

מ
מה נתן העבד לאחיה ולאמה כשאת דבריהם והסכמתם שמע?
_____

נ
איזה תכשיט לרבקה על האף ניתן לשקלי ישראל הוא רמז וסימן?
_____

ס
מה עשה אברהם לשרה לפני שהלך לקברה?
_____

ע
מי מכר בכסף מלא את השדה ולא עשה מעט אף שאמר הרבה?
_____

פ
מה עשה לבן לקראת אורחו ורק אז הזמינו לביתו וברכו?
_____

צ
במה רבקה את עצמה כסתה כשמרחוק את יצחק ראתה?
_____

ק
איזה מקום בתורה נקרא על שם מערת הקבורה?
_____

ר
לקראת מי עלו המים והיה זה סימן משמים?
_____

ש
מה רבקה לעבד ענתה כשבקש מעט מים מכדה?
_____

ת
מה נתן לבן לאכול לגמלים כשהביא לביתו את האורחים?

לעילוי נשמת אבי מורי
הר"ר **אהרן בן ר' יעקב**
ז"ל הכ"מ

א] "**וְתִמַּהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ**" **(כד, יח)**
אומר רש"י '**מעל שכמה**', יתכן שרש"י בא ללמד אותנו, שדרך בני אדם ברגע שהוא גמר את מלאכתו אין לו כח שוב לחזור לאותה מלאכה, אלא רק תוך כדי שהוא בתוך המלאכה הוא מסכים להמשיך אותה, **רש"י מלמד אותנו** שרבקה גם לאחר שהיא כבר סיימה למלאות ולהניח ביציבות את הכד על שכמה, היא הסכימה להוריד **ולהתחיל הכל שוב מההתחלה...**

ב] "**וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לה'**" **(כד, כו)**
וכן בהמשך לאחר שהסכימו לתת אותה ליצחק כתוב "**וישתחו ארצה**".
אומר רש"י מכאן שמודים על בשורה טובה, וזה צריך להיות דרך של חיים **שעל כל דבר קטן כגדול מודים לה' יתברך....**

ג] "**ה' אלוקי הַשָּׁמַיִם** אֲשֶׁר לְקָחַנִי מִבֵּית אָבִי", **אומר רש"י:** ולא אמר **ואלוקי הארץ...** - ולמעלה אמר "וְאַשְׁבִּיעֲךָ בה' **אלוקי הַשָּׁמַיִם ואלוקי הָאָרֶץ**", אמר לו עכשיו הוא אלוקי השמים ואלוקי הארץ שהרגלתיו בפי הבריות, אבל כשלקחני מבית אבי, היה אלוקי השמים ולא אלוקי הארץ **שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל בארץ.**

רואים מפה שבשביל שהקב"ה יהיה נחשב **לאלוקי הארץ** זה תלוי בנו... שנרגיל אותו בפי הבריות **שהוא הוא אלוקי הארץ** ועל ידי ההכרה הזו הוא כביכול **מקבל פה מקום** והוא נחשב לאלוקי הארץ, אמנם אם אנו לא מכירים בו כאלוקי הארץ, כי נותנים הכרה לאנשים אחרים שהם אדוני הארץ שהם אלו שמנהלים ודואגים לארץ, ואנו כרגע מסתפקים בזה... ולא דורשים שיסתלקו מאתנו מפני שרצוננו שהקב"ה יבוא להנהיג את הארץ כרצונו, ממילא אנו לא נותנים לו פה מקום, ואז הוא באמת נחשב שהוא רק אלוקי השמים, שמבחינתנו הוא רק נמצא בשמים... ממילא גם ההשפעה שלו לתחתונים פחותה שהרי הוא כביכול לא נמצא פה, אמנם בזמן בית המקדש שממש היה פה השראת שכינה בגילוי אז גם השפע האלוקי העצום היה בגילוי שלא היה חסר ממש שום דבר... **וזהו לימוד עצום.**

ד] "וְהִי הוּא טֶרֶם כְּלָה **לְדַבֵּר** וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת", לכאו' למה לא כתוב טרם כילה להתפלל! **לומדים מפה** מה היא צורתה של תפילה, **דיבור עם הקב"ה... כמו שידוע הסיפור** שנכנס איזה אדם גוי לישיבה בכפר חסידים בזמן תפילת שמונה עשרה, ושאלו אותו מה הוא רואה, והשיב שכולם מתפללים חוץ מהזקן בהתחלה שנראה **שמדבר** עם מישהו... **והיה זה הגה"צ ר' אלה' לופיאן זצוק"ל.** – **וכן שמעתי פעם מהגה"צ ר' שמשון פינקוס זצ"ל** מה זה שמונה עשרה, נותנים לך להסתודד עם הקב"ה, ואתה קובע כמה זמן לדבר...

ה] "וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו". **מבאר רש"י** מגמלי **אדוניו**. ניכרין היו משאר גמלים, שהיו **יוצאין זמומין** (ב"ר נט, י.) מפני הגזל, שלא ירעו בשדות אחרים. **ואפשר לומר** שאם על הגמלים של אברהם אבינו זה היה ניכר שהם לא סתם גמלים אלא **גמלים של אברהם**, וודאי **שעל כל אחד ואחד מאתנו** כשיוצאים לרחוב צריך שיהיה ניכר עלינו שאנו **מבני בניו של אברהם אבינו...**

ו] "הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וכו'" זה היה תחילת תפילתו של אליעזר לפני הקב"ה שימצא זיווגו של יצחק, ולכאו' למה אליעזר כ"כ האריך בתפילתו לפני ה', בפירוט איפה הוא נמצא שהוא על עין המים, והבנות מגיעות עכשיו לבאר לשאוב מים **זה פסוק שלם!** שהרי וודאי שהקב"ה יודע איפה הוא נמצא, שיתפלל ישר שימצא זיווגו של יצחק דרך הסימן שהוא רצה? **רואים מפה** כשמתפללים לה', **כמה שיותר לפרט** הכל, הכל, הכל, וזה מה שה' רוצה לשמוע, שהרי נתאווה הקב"ה להשרות שכינתו בתחתונים שהוא רוצה לשמוע כל מה שעובר עליך...

ועוד רואים ששום דבר לא זוכים בלי תפילה, גם שידוך ליצחק להקים את בֵּית ישראל **זה קורה רק עם תפילה...**

ז] "וָאֹמַר אֶל אֲדֹנִי אֻלַי לֹא תֵלֵךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי".
אומר רש"י **אלי** כתיב בת הייתה לו לאליעזר וחפץ לתתנה ליצחק, ואמר לו אברהם "**בני ברוך ואתה ארור ואין ארור מתדבק בברוך**"
ולכאו' שאנו מתבוננים מי זה היה אליעזר שרצה להיות חמיו של יצחק אנו מוצאים בן אדם שממש לא במושגים שלנו, כמו שדורשים חז"ל "ויקרא אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו", אומרים חז"ל **זקן** שזיו איקונין דומה לו, **המושל בכל אשר לו** שמושל ביצרו כמותו, וכן **דמשק אליעזר** שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, וכן גם קפצה לו הדרך.... - זאת אומרת מדובר באדם ברמה אולי כמעט כמו אברהם, מושל ביצרו כמותו עד שהוא נהיה דומה לו, זאת אומרת הוא נהיה **א שטיקל אברהם**, והנה אברהם אומר לו **אתה ארור**, הרי אין לך סתירת לחי יותר גדולה מזו, אחרי עבודה של שנים, ולשמוע אתה ארור, היה מן הראוי שאליעזר יעזוב את אברהם בטריקת דלת... והיינו מבינים אותו...

והנה לא רק שזה לא קורה, אלא כשהוא הולך לחפש אשה ליצחק, הוא ממש מתפלל לה' בתחנונים שהוא יזכה למצוא את האשה הראויה ליצחק, במקום שהוא יתפלל ששום אשה לא תמצא... בשביל שאולי הוא יזכה ביצחק, והנה כשהוא מוצא את רבקה הוא ממש משתחווה לה' ונותן לה תכשיטים שתרצה לבוא איתו, ואחרי זה הוא משכנע את משפחתה שיסכימו לתת את רבקה, **תוך כדי שהוא מדגיש שהוא "עבד אברהם אנכי", איך הוא מגיע לכזה התבטלות אחרי ששמע שהוא ארור!!!**

והנה באמת רואים שלבן אמר לו "**בוא ברוך ה'**" והרי אברהם אמר לו שהוא ארור, ואיך הוא נהיה ברוך? אומרים חז"ל כאן יצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך!

מסביר הגה"צ ר' דן סגל שליט"א מה זה ארור שיש לו את המידות המגונות שהיה בזקנו חם, אבל ברגע שהוא שִׁירֵש מעצמו כל שייכות לחם, - להגיע לכאלה דרגות נוראות ועצומות, ולשמוע את המילים הנוראות "**אתה ארור**" ולהמשיך בכזו התבטלות לאברהם, כאילו כלום... - **זהו שירוש כל מידה של אנוכיות**, ועל ידי זה הוא זכה לחלום חיין, לצאת מכלל ארור ולהכנס לכלל ברוך, שהרי כשהוא חלם להשתדך עם אברהם, על כרחך שהוא הבין בדעתו הגדולה, שהוא כבר ברוך, והוא ראוי לזה, הרי הוא מושל ביצרו כמו אברהם, הוא משמש כראש הישיבה של אברהם, הוא כבר דומה לו, אבל הוא שומע מאברהם שהוא עוד לא, אז הוא ממשיך באותה תמימות מוחלטת כאילו כלום, כך הוא זכה להכנס לכלל ברוך.

הוסיף הגה"צ שליט"א שכתוב "**שכלי חרס שבירתן זו היא טהרתן**" כי טומאה נתפסת על מה שהוא משהו-ממשות, ועל כלום אין לטומאה מה להיתפס, ואליעזר ששבר עצמו לגמרי, אז הארור שזה הטומאה נעלמה ממנו. **(שמעתי מאבי מורי שליט"א)**

ועוד רואים פה שלמעשה אליעזר היה יכול **להפגע** ולהפסיד את חלום חייו, והנה דווקא הסתירת לחי הזאת, שממבט חיצוני נראה "**כרגע של משבר**" נורא עבורו, והיה יכול להסתיים בצורה שונה, ובצדק לכאו'... (לא היינו באים אליו בטענות...) זהו היה נקודת הצמיחה שלו, מה שגרם לו שהוא נכנס ל"**כלל ברוך**", שרק בגלל שהוא לא התרגש מהאמירה אתה ארור, והמשיך באותה נאמנות מוחלטת לאברהם, זהו המעלה שהביאה לו את הזכות להיות ברוך, ובאמת יש שיטה שהוא מהיחידים שזכו להכנס חיים לשמים.

ח] רש"י מביא על מה שהתורה מספרת מה שאליעזר סיפר למשפחת רבקה, **אמר רבי אחא** יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה.
אפשר אולי לומר שזהו רמז לדורותינו ביחס לדורות קודמים, שהתורה ועבודת ה' שלנו אפילו שזה לא מתחיל בכלל להשתוות לעוצמה והנוראות של הדורות קודמים, ואנחנו אולי **רק** כעבדי אבות ביחס לתורתן של בנים, **מ"מ אצל הקב"ה** יש **לעבודה הזו שלנו** חביבות מיוחדת.

וכן שמעתי מהמשגיח של ישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכסטר שליט"א שהביא בשם הגה"צ ר' ירוחם ממיר זצוק"ל שכתב בדעת תורה במדבר עמוד קמז' **שבן ישיבה** המתייגע היטיב על תורתן של הגדולים אשר מדורות שלפנים ולפני פנים, ועם כל יגיעתו עדיין אינו עומד על דבריו של אותו הגדול, **אבל סוף כל סוף יתכן והנהו יותר גדול מן אותו הגדול עצמו**, באמת כי אין ספק בזה, אלא שאי אפשר לדבר על זה כל כך, כי עלולים עוד **להתהוות בעלי גאווה...** אולם הלא וודאי כן הוא הדבר, בחושך נורא כזה אשר לא יודעים אנחנו מה **שאנחה אחת בדורינו** יכולה לפעול **למעלה ראש!** כיום, הנה **בני ישיבה ודאי יתכן כי הם גדולים יותר** מאלה הגדולים אשר מדור שלפנים...

וכמו מה שידוע מה שהארי הקדוש אמר לתלמידו ר' חיים ויטאל ז"ל שדרגתו בשמים הוא שווה ערך כמדומני לתנאים, וכששאלו הרי אני יודע מך ערכי ביחס לדור התנאים, ענה לו שזה נכון, אבל הקב"ה מתייחס לעבודת ה' גם ביחס לדור נמוך, ואם האריז"ל אמר כן על דורו דור שרפי הקבלה, **מה הוא היה אומר על דור נמוך כשלנו...** שוודאי שגם מיעוט תורתנו חשובה אצל הקב"ה עכ"פ לא פחות מדורות קודמים. **(כמובן שאין הדברים אמורים לעשותינו מסתפקים במועט, אלא רק שנשמח על מצבנו)**

ט] "וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵה' יָצָא הַדָּבָר... הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן אֲדֹנֶיךָ **כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה'** "
ולכאו' איפה הם שמעו את **דבר ה'** הם רק שמעו סיפורי השגחה פרטית מאליעזר שסיפר להם מה שקרו עמו, והם כמובן האמינו לו, אבל למה זה נקרא שהם שמעו את דבר ה', הם רק שמעו סיפורים מאליעזר?
לומדים מפה לימוד עצום ומבהיל > שכדי לשמוע את דבר ה' שה' מדבר אליך לא צריך בדווקא נביא שיבוא אליך בשליחות אישית מה' אליך, או שתשמע איזה בת קול לאזנך, אלא מספיק שתראה בעיניך השגחות פרטיות על איזה ענין מסוים שזה נקרא שה' מדבר אליך, כן! ממש אתך!!!
ואתה חייב להשים ליבך לזאת.

י] לאחר שהסכימו משפחתה של רבקה לתת אותה לאליעזר להיות אשה ליצחק אבינו, כתוב "וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנֹת **נָתַן לְאָחִיהָ וּלְאִמָּהּ**".
ויש להקשות למה הוא לא נתן מגדנות גם לאביה של רבקה בתואל, וא"א לומר שהוא כבר מת באותה שעה, שהרי משמע מרש"י שרק אחרי זה הוא מת, שרש"י אומר על הפסוק "וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ" מבאר רש"י ואיפה אביה? שכיון שהיה רוצה לעכב מלהביא את רבקה, בא מלאך והרגו, ואם נאמר שכבר פה הוא מת לכאו' רש"י היה צריך לומר את זה כבר על פסוק נג!?
ונראה ליישב שאולי יתכן לומר שבתואל כבר אז תכנן לעכב מלהביא את רבקה לאליעזר, אפילו שלפני זה כתוב שהוא הסכים, לאחר מכן הוא התחרט על זה, **וא"כ הוא לא רצה לקבל מאליעזר את המגדנות**, מפני שהוא ידע שאם הוא יקבל, הוא לא יוכל לסרב לאליעזר מדין הכרת הטוב שהרי על זה הוא קיבל מתנות, וא"כ רואים מפה מה היא **חובת הכרת הטוב שאפילו גוי כבתואל מבין...**